

Stalkeuzes met oog op 50+

BEDRIJFSPROFIEL

eigenaar: **Pieter van der Grift**
plaats: **Bunnik**
aantal koeien: **95**
aantal stuks jongvee: **70**
grondgebruik: **50 ha (waarvan 5 ha pacht)**
rollend jaargemiddelde: **9367 4,37 3,57 ejr 2111**

Zo min mogelijk en vooral ook zo licht mogelijk werk. Dat was het uitgangspunt voor veel keuzes in de nieuwe stal van Pieter van der Grift in Bunnik. Met het oog op mineralenbenutting koos hij voor een dichte stalvloer en de optie om mest en urine in de toekomst te scheiden.

TEKST FLORUS PELLIKAAN

Afgelopen jaar zijn er niet veel nieuwe stallen meer gebouwd, maar net onder de rook van Houten verscheen er nog een. Melkveehouder Pieter van der Grift (51) uit Bunnik bouwde een ligboxenstal met ruimte voor 115 koeien. Tot twee jaar terug molk hij in de oude stal uit 1979 zo'n 80 koeien. 'De beperkte ruimte in onder andere de ligboxen werd voor zowel de koeien als het jongvee steeds meer een probleem. Daarnaast wilde ik met een robot gaan melken. Door die combinatie zou je alles eruit moeten breken en opnieuw moeten inrichten. Maar een verbouwing, daar kun je het geld goed in kwijt', redeneert Van der Grift.

Al snel bleek een nieuwe ligboxenstal bouwen een veel voordeligere keuze te zijn. 'Nu kunnen we alle gebouwen ook weer nuttig gebruiken.' De nuchtere melkveehouder wijst daarmee naar een meer passende bezetting voor het jongere jongvee doordat het oudere jongvee in de oude ligboxenstal is gehuisvest. 'In de oude stal hebben we ook nog de afkalfstal, een separatieluimte en het tanklokaal, direct grenzend aan de nieuwe stal. Dat was het goedkoopst en beide stallen zijn nu heel praktisch met elkaar verbonden.'

Urine en mest scheiden

Aanvankelijk stond de stalbouw gepland voor begin 2015, maar door het intrekken van de NB-vergunning liep het hele traject een jaar vertraging op. 'Gelukkig had ik al wel voorgesorteerd op de bouw en molk ik 95 koeien op peildatum 2 juli 2015, dat was een record en nu dus een geluk. We hoeven niet terug in koeien, alleen voor iedere vaars die kalft, moet er een andere koe uit.'

Voor de stalbouw begon, stond al geruime tijd vast dat Van der Grift de stal niet zou onderkelderen. 'Een jaar of vijf geleden hebben we de mestsilo al gebouwd. Dat kostte toen zo'n 50.000 euro. Omgerekend naar de huidige stal is dat 450 euro per koe, daar onderkelder je nooit een stal voor.' De belang-

rijkste reden voor Van der Grift om voor een dichte stalvloer met rubber maar zonder kelder te kiezen was echter mestverwerking. 'Met bijvoorbeeld mestvergisting zie je een tien tot twintig procent hoger rendement bij het gebruik van verse mest.'

Daarnaast heeft Van der Grift ervoor gekozen om onder de giergoot een gierbuis te maken. 'Als we daar op termijn gaten in boren, ontstaat een beetje het principe van een grupstal. Hierdoor zijn urine en mest te scheiden en apart op te vangen en dat biedt mogelijkheden om meer stikstof af te voeren dan fosfaat.' Omdat stikstof de beperkende factor op het bedrijf is, voert de Utrechtse melkveehouder op dit moment in verhouding te veel fosfaat af. Zeker gelet op de toch al lage fosfaattoestand van de grond. 'Alleen het afvoeren van de urine zou een goedkope en doeltreffende oplossing zijn om in verhouding meer stikstof dan fosfaat af te voeren.'

Zo min mogelijk handwerk

De nieuwe stal, die in november 2016 in gebruik is genomen, kenmerkt zich verder vooral door arbeidsgemak. 'Ik doe bestuurswerk binnen LTO, ben vijftig plus en zeker de eerste vijf tot zes jaar is er geen zicht op bedrijfsopvolging', geeft Van der Grift aan. Het waren niet alleen de redenen voor de keuze voor een melkrobot, maar ook voor koematrassen in plaats van diepstrooisel. 'Als ik op bedrijven kom met diepstrooisel, is iedereen enthousiast over het comfort, maar er heeft nooit iemand tegen me gezegd dat het werk meevalt.'

Rond de plek waar de robots staan, ter hoogte van de doorsteek naar de oude stal, heeft Van der Grift 45 vierkante meter roosters gelegd. De kelder, waar ook het spoelwater in terecht komt, vloeit over in de mestkelder onder de oude stal. 'Soms zie je enorme robotpleinen op de kop van de stal. Bij een dichte vloer moet je dan een paar keer per dag een grote oppervlakte met de hand schuiven, dat wilde ik niet.'

Open dagen 7 en 8 april

Een kijkje nemen in de nieuwe ligboxenstal van Pieter van der Grift in Bunnik kan op vrijdag 7 april van 10.00 tot 16.00 uur.

Tijdens deze dag zullen ook meerdere toeleveranciers een stand hebben. Wie niet kan op vrijdag, is ook welkom tijdens

de 'burgerdag' op zaterdag 8 april van 10.00 tot 15.00 uur. Het adres is Rijsbruggerweg 4 te Bunnik.

Vier voorbeelden van arbeidsbesparing

1 Er hoeven slechts twee doorsteken met de hand geschoven te worden, omdat het robotplein van roosters is voorzien.

2 Tijdens het melken van de ophaalkoeien kunnen door het klaphekje ook nieuwe koeien de robot benaderen, waardoor wachten niet noodzakelijk is.

3 Koematrassen in plaats van arbeidsintensieve diepstrooiselboxen.

4 De eenlingboxen staan dicht bij de melkrobot.

De melkveehouder koos er daarnaast voor om de afstort van de mestschuif niet achter de stal, maar nog net in de stal op een roostervloer te maken. 'Hierdoor hoef ik maar twee doorsteken in de 3+0-stal met de hand te schuiven.'

Ook over de looplijnen heeft Van der Grift goed nagedacht. Wanneer hij 's morgens de stal binnenkomt, passeert hij eerst de afkalfbox en daarna volgt direct de robot. Net buiten de robotruimte staan de kalveriglo's met nuchtere kalfjes die biest krijgen. Ook is het mogelijk om vanaf de robots voor de ligboxen langs te lopen en zo voor een schone route te kiezen. De ophaalkoeien zijn eenvoudig op te sluiten naast de robot en intussen kunnen er ook andere koeien via klaphekjes de robot benaderen. 'Dan kun je toch even weglopen om bijvoorbeeld de kalfjes of het jongvee te voeren, zonder het risico te lopen dat de robot stilstaat.' Het huidige aantal melkingen ligt zo rond de 2,7 per dag.

3500 euro per koeplaats voor MDV-stal

De stal is gebouwd volgens de Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV). 'Op de andere gebouwen was niets meer af te schrijven, dus het paste me goed', zegt Van der Grift. 'Maar het was voor mij geen doel op zichzelf. De goede volgorde is eerst een stal naar je eigen wens tekenen en dan bekijken welke investeringen er nog nodig zijn om aan MDV te voldoen en of het loont. Dikwijls zie je het in de praktijk omgekeerd.' Van der Grift slaagde erin een MDV-stal met onder andere ledverlichting en een geïsoleerd dak te bouwen voor 3500 euro per koeplaats exclusief melkrobots.

Een volgende flinke uitdaging ziet Van der Grift in het weiden van de koeien. 'Hoewel het misschien meer werk is, wil ik dat wel blijven doen. Zeker deze eerste termijn, nu de bezetting nog niet maximaal is, wil ik het proberen. Ik wil roterend gaan standweiden met dagelijks een stuk nieuw gras', vertelt hij. 'Om koeverkeer heen en terug mogelijk te maken wil ik looppaden van vijf meter maken. Dat schijnt nodig te zijn om koeien elkaar te laten passeren zonder in elkaars comfortzone te komen.'

Om de loop van de koeien te stimuleren ziet hij ritme als de belangrijkste succesfactor. 'Je moet consequent werken, zodat een koe weet wat er gebeurt. Dan slijt er bij de koeien een ritme in.'

Genetica maakt het verschil

Om de loop op de robot te verhogen ziet de melkveehouder ook een rol weggelegd voor fokkerij. Het oud-lid van de raad van commissarissen van CRV hoort bij de pioniers als het om de genomisch gestuurde programma's FokkerijData Plus en Fokken op Maat gaat. 'Ik heb een volledig vertrouwen in de kennis waarbij je al heel vroeg ziet welk dier je wel en welk dier je niet moet aanhouden. De voorspellingen van merkers komen hier op het gebied van productie en exterieur ook heel goed uit. Duurzaamheidskenmerken gaan in de tijd effect geven. Mensen die zeggen dat je levensduur aan het exterieur van de koe af kunt lezen, geloof ik niet. Het verschil wordt veel meer gemaakt door weerstand en karakter. Dat kun je van buiten niet zien.' Van der Grift heeft al jaren een afvoerpercentage van melkgevende koeien van rond de 23 tot 24 procent.

De melkveehouder gebruikt gesekt sperma op de dieren met de hoogste potentie, dikwijls de pinken, en insemineert een fors deel van de koeien met Belgisch witblauw. 'Laatst was er alleen wat kalversterfte bij de vaarzen, dat kan direct een aardige hap uit je vervangingsjongvee betekenen en is iets om op te letten.'

Dat het gebruik van de moderne fokkerijtechnieken extra kosten met zich meebrengen, deert Van der Grift niet. 'Investeren in fokkerij loont altijd, want binnen dezelfde bedrijfsomstandigheden maakt genetica het verschil.' De investeringen werden vorig jaar extra beloond door de verkoop van een Vitessekalv uit een eigen fokkerijlijn naar het donorstation van CRV in Terwispeel. |